

"הלב מושך למעלה" – מעבר זגארו

בשעת ערב הגענו אל העיירה מסטיה (Mestia), מרכז המנהלי של עמק סוונטי (Swaneti). שש שעות ארכה הנסיעה בדרך המשובשת במעלה נהר אנגורי (Anguri). על פי התוכניות, היינו אמורים להמשיך במעלה העמק עד סופו ולחצות את מעבר ההרים זגארו (Zagaro), אלא שהמעבר עדיין היה חסום על-ידי שלגי החורף. האם נצטרך לשוב על עקבותינו באותה דרך שבה באנו? בשעות הערב נודע לנו שדחפורים נשלחו במיוחד, חפרו בוץ ושלג, פילסו דרך ופתחו את המעבר. השמחה הייתה גדולה, אולם היא הקדימה את זמנה; במקביל להודעה על פתיחת המעבר נפתחו ארובות השמיים ומבול ירד על הארץ. במשך כל הלילה והבוקר לא פסק הגשם לרדת. הוא ניתך בעוצמה על גגות הבתים. בחדשות הודיעו שבמעבר ריקוטי (Rikoti), על הדרך הראשית במדינה, הייתה מפולת ענקית. סופר על מסעדה ומאה כלי רכב שנקברו תחת מסת קרקע שהתמוטטה. היו גם הרוגים.

למחרת, ביום שרובו גשום, טיילנו ברכבי העמק. כך נדחתה מעט ההחלטה באיזו דרך נמשיך. הלב משך למעלה, אך ידעתי היטב שכשאני מדריך קבוצה אין מקום לאינטואיציה ולנטילת סיכונים מיותרים. במהלך היום הצטברו הידיעות; הדרך הקושרת את מסטיה עם אושגולי (Ushguli), הכפר הגבוה ביותר, נסחפה בקטע אחד ונחסמה על-ידי מפולת בקטע אחר. הנהר עלה על גדותיו. קילוחי מים עזים זרמו אליו מכל המדרונות. נודע לנו שמעברו האחר של מעבר זגארו, בסמוך לעיירה לנטחי (Lentekhi), הייתה מפולת גדולה נוספת שאף היא חסמה את הדרך. כל הסימנים הצביעו על כך שיהיה עלינו לחזור באותה דרך שבה באנו, אך הלב מיאן לקבל זאת.

בערב ערכתי שיחת הבהרה לקבוצה. סקרתי בפניהם את מצב הדרכים והצבעתי על הסכנה הכרוכה בנסיעה שבמעלה העמק, אל המעבר; היתקעות בדרך מבלי יכולת להיחלץ קדימה או אחורה ועשיית לילה ברכבים. הסברתי שבכל מקרה נתחיל את היום מוקדם, כדי שייעמדו לרשותנו כמה שיותר שעות אור. הח'ברה רצו לנסות ולנסוע לאושגולי, הכפר הגבוה ביותר, המפורסם במגדליו הימי-בינימיים. הסברתי להם שגם אם הדרך תפתח יש בכך סיכון גדול; הדרך ממסטיה לכפר אורכת למעלה משעתיים בכל כיוון. הנסיעה ממסטיה, במורד הדרך בה באנו, אורכת הדרך עוד כחמש שעות נסיעה לפחות, זאת מבלי להיתקל בקשיים וחסימות. הבהרתי שאם יחליטו שהם נכונים ליום נסיעה ארוך במיוחד, שעלול להתארך בשל מצב הדרכים בגשמים אסכים לכך, בתנאי שבמקרה ואחליט שעלינו לחזור עקבותינו לא יהיה מי שיערער על ההחלטה.

לילה שבמהלכו גשם עז, חסר הפוגות, ירד על העמק. השכמנו אל בוקר אפור, נוטף ומדכדך. לא היה בידינו כל מידע על הדרך לאושגולי, אך לאור מזג האוויר שיערתי שטרם נפתחה. כמה מבני הקבוצה, אכזבה גדולה שפוכה על פניהם, ביקשו שבכל זאת ננסה לנסוע לכפר. כינסתי את הקבוצה בשנית, ליד הרכבים. הסברתי את הסיכונים והדגשתי שוב את תנאי מאמש. הח'ברה קיבלו את הדברים ונערכו ליום נסיעה מאומץ וגם לאכזבה שבחזרה על עקבותינו.

הגשם לא הפסיק לרדת. המגבים נעו במרץ מצד לצד. הג'יפים פילסו את דרכם בין שלוליות בדרך הבוצית. הצלחנו לצלוח את קטע הדרך שנסחף, מתקדמים במעלה. נהג ג'יפ בודד שהגיע מאושגולי וחלף על פנינו

אישר לנו שהדרך נפתחה. הסתבר שהדחפור, שהגיע יומיים קודם מעברו האחר של מעבר זגארו, פינה את המפולת.

כשהתקדמנו עוד הגשם התמעט. השמיים התבהרו חלקית. מגדליו צופני הסוד של אושגולי קדמו את פנינו. ערכנו סיור קצר בכפר והפסקת קפה מול מדרונותיו המושלגים של הר שחארה (Shkhara), הגבוה בהרי גאורגיה (5068 מ'). פסגתו המבושית הקפידה להסתתר מאחורי מסך עננים כבד. לא היה לנו די מידע על המפולת הגדולה בצדו השני של מעבר ההרים, אבל הלב משך למעלה.

החלטתי לקחת את הסיכון. עתה, לאור ההתבהרות נראה היה לי שהוא מחושב. על כוס קפה מהביל שיתפתי בכך את חברי הקבוצה. כולם תמכו בהחלטה. עלינו לרכבים והמשכנו במעלה העמק. הכפר אושגולי נותר מאחור. הג'יפים העפילו במדרון הבוצי. עשרות פלגים ניגרים חצו את הדרך והפכו אותה סחופה וחלקלקה. אחד הג'יפים נתקע. חילצנו אותו בגרירה והמשכנו. אחו של פרחי בר. נוריות צהובות, רודודנדרון קווקזי, כלניות נרקיסיות ובכור אביב שריחו הטוב נודף עיטרו את כרי האחו שהשתרעו משני צדי המעבר. הגובה 2628 מטר. ערפל סמיך עלה מעברו האחר של המעבר. צלחנו אותו והחלקנו במורד המדרון, חולפים בין שלוגיות עמוקות שבותרו על-ידי הדחפורים יומיים קודם לכן. הערפל עלה בפתאומיות, חושף מורדות תלולים. מעל נשקפו בצורה חלקית פסגות מצוקיות. גשם המשיך לרדת ומלמטה עלה קול שאון הנהר. נסענו במורד נהר טסחניסטסחאלי (Tskhenistskhali, בגאורגית "מי סוס") המפולת. יערות עבותים כיסו את המדרונות כסמיכה צמרית עבה. פה ושם לכדו צמרות העצים עננים תועים. בשעות אחר הצהריים, בדיוק כשעצרנו לאכול בחיפזון ארוחת צהריים ארוזה חלף על פנינו ג'יפ ניווה ישן. "הדרך פתוחה", הודיע הנהג המקומי בהתרגשות וסיפר גם שהדרך הייתה חסומה במשך שלושה ימים.

כעבור מרחק נסיעה קצר הגענו אל הנקודה בה נסחפה הדרך. בשל התבהרותם החלקית של השמיים הגיעו דחפורים והחלו לפנות את הסחף ולחפור מעבר חדש במדרון שהתמוטט. הג'יפים התקשו לעבור בבוצ הסמיך ובשטף המים. בתהום מתחת זרם הנהר. שצף קצף עכור, נדיר בעוצמתו.

כשתיים-עשרה וחצי שעות לאחר שיצאנו לדרך הגענו לעיר קוטאיסי (Kutaisi). כשאנו יושבים על המרפסת בבית ההארחה של ללה ומשוחחים על הא ועל דא נודע לנו שהדרך הראשית לעמק סוונטי, זו המתפתלת במעלה נהר אנגורי שבה שקלתי לשוב, נחסמה בכמה מפולות. היא נפתחה רק כעבור עשר שעות. אנו, כך הסתבר לנו, היינו היחידים שנחלצנו באותו יום מהעמק.

כל הזכויות שמורות ©

יותם יעקבסון, יוני 2011